

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

BU

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 25 november 2008

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid¹ heeft in haar vergadering van 7 oktober 2008 het Groenboek Migratie en Mobiliteit: uitdagingen en kansen voor Europese onderwijssystemen² aan de orde gesteld (Kamerstuk 22 112, BF).

Naar aanleiding daarvan heeft de commissie op 21 oktober 2008 de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een brief met opmerkingen en vragen gestuurd.

De minister heeft daarop bij brief van 25 november 2008 gereageerd.

De commissie brengt hiermee verslag uit van het aldus gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de commissie,
Warmolt de Boer

¹ Samenstelling:

Schuurman (CU), Holdijk (SGP), Dupuis (VVD), Dölle (CDA), (voorzitter), Tan (PvdA), (vicevoorzitter), Meulenbelt (SP), Ten Hoeve (OSF), Linthorst (PvdA), Biermans (VVD), Essers (CDA), Schouw (D66), Leijnse (PvdA), Thissen (GL), Slager (SP), Goyert (CDA), De Boer (CU), Asscher (VVD), Hillen (CDA), Laurier (GL), Hermans (VVD), Ten Horn (SP), Meurs (PvdA), Leunissen (CDA), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Lagerwerf-Vergunst (CU), Vliegenthart (SP) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

² Zie dossier E080102 op www.europapoort.nl

BRIEF AAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Den Haag, 21 oktober 2008

Op 7 oktober jl. is in de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid het Groenboek Migratie en Mobiliteit: uitdagingen en kansen voor Europese onderwijssystemen aan de orde geweest (Kamerstuk 22 112, BF).

Het Groenboek Migratie en Mobiliteit: uitdagingen en kansen voor Europese onderwijssystemen, geeft aan wat de problemen zijn met de resultaten op onderwijsgebied van kinderen met een migratie achtergrond op basis van het PIRLS-onderzoek en het PISA-onderzoek. Vervolgens behandelt de Europese Commissie de effecten van migratie op onderwijssystemen en beschrijft zij de mogelijke redenen voor onderwijsachterstand onder kinderen met een migrantenachtergrond. Ten aanzien van dit laatste onderwerp worden factoren beschreven die van belang zijn in deze: de situatie en achtergrond van kinderen met een migrantenachtergrond (sociaal-economisch) en de onderwijsomgeving. Tevens worden enkele positieve beleidsreacties omschreven. Onder het hoofdstuk «Het probleem oppakken op Europees niveau» beschrijft de Europese Commissie een aantal Europese initiatieven, maar komt zij vrij snel tot de conclusie dat strategieën op nationaal of regionaal niveau moeten worden gedefinieerd en ten uitvoer worden gelegd. Ook stelt de Europese Commissie vast dat beleidsuitwisseling op Europees niveau van groot belang is. Het uitgangspunt is hierbij de Europese richtlijn 77/486/EEG inzake het onderwijs aan de kinderen van migrerende werknemers.

De leden van de **CDA**-fractie constateren dat de EU enerzijds voorstander is van maatwerk (oplossingen) op regionaal niveau, maar anderzijds streeft naar een EU-richtlijn. De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat maatwerk het systeem is, dat tot succes kan leiden. Is het niet van belang de persoonlijke achtergrond van de migrantenleerling (en diens gezin) te beschouwen tegen de achtergrond van het land(regio) van vestiging? Wat zijn de verwachtingen van de migranten ten opzichte van de nieuwe woon- en leefgemeenschap? Is men bereid de taal te leren, zich in te leven in de cultuur (en dit geldt met name ook voor het migrantengezin) om een basis te bieden voor de toekomst van een migrantenleerling in een nieuw deel van Europa c.q. werelddeel? Belangrijk hierbij is dat men respect heeft en faciliteiten biedt aan de cultuur en taalontwikkeling van het land van herkomst. Dit heeft ook een positief effect op de cultuur in de regio van vestiging. Het is een kwestie van geven en nemen om te komen tot een win/win situatie.

De leden van de CDA-fractie vragen zich hierbij af of het onderwijssysteem niet van secundair belang. Is de effectiviteit hiervan niet afhankelijk van de mate van integratie, de taalbekwaamheid, culturele kennis, ambities gerelateerd aan rolmodellen van de migrantenleerlingen en hun families, zo vragen zij. In deze omstandigheden kunnen de onderwijssystemen zoals beschreven in het Groenboek ook effectief zijn. Het land van vestiging moet daarbij wel zorg dragen voor een adequate onderwijskundige infrastructuur, dat wil zeggen goed opgeleide leraren, met kennis van taal en cultuur van migrantenleerlingen, magneetscholen, ruime ICT-faciliteiten, goede inbedding van de school in de sociaal/culturele structuur van de regio. Deze eisen zullen met name van belang zijn ten aanzien van scholen in de grote steden, waar realisatie van deze voorwaarden ook mogelijk is. Concluderend geeft dit Groenboek vele aanknopingspunten voor een adequate aanpak, waar wat betreft de CDA fractie regionaal maatwerk te verkiezen is boven Europees confectiewerk. Graag

vernemen de leden van de CDA-fractie in hoeverre de regering de boven weergegeven opvatting onderschrijft.

Ook de leden van de **SP**-fractie hebben ten aanzien van het Groenboek een aantal opmerkingen. In het Groenboek wordt vermeld dat in bepaalde landen, waaronder in Nederland, een grotere prestatiekloof merkbaar is tussen de eerste generatie migrantenleerlingen en de tweede. De leden van de SP-fractie zouden willen pleiten voor meer visie en onderzoek naar de oorzaken daarvan. Zij denken dat de oorzaken niet alleen gezocht moeten worden in de prestaties van migrantenleerlingen en hun ouders die hen te weinig kunnen begeleiden, maar in een breder vlak, waarin ook de toekomstverwachtingen worden meegenomen, de «straatcultuur» die in sommige wijken voor jongeren aantrekkelijker lijkt dan een school-carrière. Ook strekt het tot aanbeveling om te bekijken of *gender* hier geen rol bij speelt. Wij veronderstellen dat de problemen van onderprestatie vooral te vinden zijn bij jongens.

In het Groenboek blijft voorts onderbelicht dat de segregatie in scholen samenhangt met de segregatie in buurten. Het is niet alleen de «witte vlucht», dan wel het vertrek van leerlingen uit de hogere sociaal-economische bevolkingslagen uit scholen waar teveel «achterstandsleerlingen» zouden zijn, maar ook het gegeven dat sommige wijken, vooral oude en nieuwe wijken in de grote steden erg eenzijdig zijn qua bevolkingssamenstelling. Het zou dus goed zijn om ook op dat vlak een link te maken naar «best practices» hoe ondanks eenzijdige wijk-samenstelling toch gezorgd kan worden voor beter onderwijs – zoals in Amsterdam het «kleurrijk convenant» (voorjaar 2007). Ook zou de positie van leerkrachten, met name voor scholen met veel «achterstand-leerlingen» verbeterd kunnen worden, en met name is het belangrijk om te zorgen voor een betere, gemengde afspiegeling van de bevolking in het lerarenbestand. Daarnaast is te denken aan een grotere investering in scholen met kansarme leerlingen, zoals voorrang bij huisvesting, sport-faciliteiten en buitenschoolse activiteiten.

Graag ontvangen de leden van de SP-fractie een reactie van de regering op bovenstaande opmerkingen.

De voorzitter van de commissie,
A. H. M. Dölle

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 november 2008

In haar brief van 21 oktober jl. geeft de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid van de Eerste Kamer aan dat zij het Groenboek «Migratie en mobiliteit: uitdagingen en kansen voor Europese onderwijssystemen», COM(2008)423, heeft besproken. De fracties van het CDA en de SP hebben daarbij enkele inhoudelijke opmerkingen gemaakt waarop zij de reactie van het kabinet zouden willen vernemen.

De CDA-fractie wijst ondermeer op het belang van regionaal maatwerk, het in ogenschouw nemen van zowel de persoonlijke als de lokale omstandigheden van migrantenleerlingen en de aanwezigheid van een adequate onderwijskundige infrastructuur. De SP-fractie pleit ondermeer voor onderzoek naar de oorzaken van de prestatiekloof tussen de eerste generatie migrantenleerlingen en de tweede en het uitwisselen van succesvolle voorbeelden van goed onderwijs ondanks een eenzijdige wijksamenstelling.

Ik wil de commissie van uw Kamer bedanken voor deze brief. Ik stel het zeer op prijs dat uw Kamer zich inhoudelijk en vroegtijdig mengt in het debat over Europese beleidsinitiatieven of verkenningen daarvoor, zoals in dit geval met het Groenboek over migratie en onderwijs.

De opmerkingen en vragen van de fracties zoals verwoord in uw brief zal ik betrekken bij de formulering van de reactie van het Kabinet op het Groenboek. U zult deze Kabinetsreactie op zo kort mogelijke termijn van mij ontvangen. Zoals gebruikelijk bij reacties op Groenboeken krijgt de Kamer gelegenheid om op de Kabinetsreactie te reageren vóórdat deze in definitieve vorm aan de Commissie zal worden gestuurd.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R. H. A. Plasterk